

LOKALARKIVET ARRESTEN – PAIKALLISARKISTO ARESTI

POJO LOKALHISTORISKA ARKIV – POHJAN PAIKALLISHISTORIALLINEN ARKISTO

GÖR DITT PRIVATARKIV HÅLLBART

LÄTTA PRAKTISKA RÅD FÖR ATT SKÖTA OM ETT ARKIV (PRIVATPERSONER, FAMILJER, FÖRENINGAR m.m.)

Pappersdokument

- Börja med att gå igenom/inventera det material du har framför dig
- Försök att identifiera färdiga grupper av dokument (dagböcker, brev, föredrag/tal, tidningsurklipp, fotografier mm.), eller gruppera materialet i liknande helheter
- Sedan du fått en bild av vilka dokument som hör ihop, kan du börja avlägsna plastfickor, gem ("klämmare"), gummiband, snören o.dyl.
- Gör därefter en inventarieförteckning – gruppvis – över det material som du grupperat/ordnat
- Sedan blir det dags att skydda dina dokument – såväl från smuts och fukt som från dagsljus; du kan göra det enkelt för dig, om du inte vill satsa på professionella skyddsmaterial
- Lägg buntar av liknande dokument (t.ex. brev, betyg, protokoll, egendomshandlingar) mellan rutiga konceptpapper eller dubbelvikta kopieringspapper (A3-storlek)
- Samla dagböcker, dagboksliknande kalendrar/almanackor, gästböcker, fotoalbum mm. i lådor för hemförvaring (med lock). Kartonglådor är att föredra, eftersom plastlådor inte andas
- Lägg lösa fotografier i kuvert, om du inte vill skaffa särskilda fotopåsar (se mera om fotohantering), och lägg kuverten i en låda
- Arkivmaterialet kommer att klara sig en skälig tid också med dessa åtgärder, så länge det är skyddat för direkt solljus, onödig fukt och damm
- Om/när du är färdig att överlåta ditt, eller dina släktingars, eller ditt föreningsarkiv till ett s.k. slutarkiv (lokalarkiv/hembygdsarkiv, Riksarkivet, ett stadsarkiv eller motsvarande), kommer slutarkivet att flytta över materialet till arkivdugliga skyddsmaterial

Fotohantering ->

Fotografier/bilder

Fotografier är något av det mest ömtåliga arkivmaterialet, men med förebyggande konservering kan du se till att dina fina bilder överlever till kommande generationers glädje

Förberedelse

- Du vill helst ha gott om utrymme och ett rent arbetsbord.
- Ha inte överdrivet med saker, mat eller dryck på bordet, och använd inte t.ex. hårspray, parfym eller andra kemiska medel för nära bilderna.
- Tvätta händerna före du tar i fotografierna, men undvik handkräm. Vill du vara extra noggrann så använd ljusa bomullshandskar - fingrar lämnar lätt avtryck efter sig.
- Oavsett om du har handskar eller inte, rör endast bildernas kanter, inte själva bilden.
- Skydda bilderna för ljus och smuts om du tar en längre paus.
- Skador på fotografier syns inte alltid direkt, utan de uppstår under en längre tid.

Inventering och organisering

- Börja med att gå genom de bilder du har för att skapa dig en helhetsbild.
- Försök identifiera det du ser på bilderna – vem ser du? Var är bilden tagen? Vad föreställer bilden?
- Gör anteckningar på ett skilt papper, eller med en mjuk blyertspenna (2B-9B) på bildernas baksidor. Tryck inte för hårt då du skriver, och använd inte tusch, kulspets eller för hård blyerts (HB, F, 2H).
- Ta bort gem, nitar/stansar, gummiband, tejp, klistermärken, tidningspapper och plast som PVC, eftersom dessa lätt skadar fotografier.
- Organisera dina bilder enligt den ordning du själv vill – kronologiskt, tematiskt eller annat. Så länge du är konsekvent i ditt ordnande blir det bra!
- Skriv upp en förteckning över bilderna och grupperingen på ett skilt papper som du förvarar i samband med bilderna. Om du bestämmer dig för att donera din bildsamling åt ett arkiv är detta guld värt!
- Bilder som är mycket sköra, ihoprullade eller mögelskadade konserveras bäst på arkiv.

Förvaring

- Professionell förvaring av fotografier sker med material som avklarat ISO 18916-testet, men papper som andas duger bra, och så länge du har tillgång till information om förvaringsmaterialet kan du använda plaster som polyester (PET), PP och PE.
- Förvara fotografier antingen ståendes eller liggandes, och se till att inte lägga tunga, avfärgande eller vassa saker nära dem.
- Om du vill ställa ut en bild är det smartast att ta en kopia och ställa ut den i stället för originalet. Solljus, även indirekt, och t.ex. lysrör, halogenlampor och glödlampor samt luftföroreningar gör snabbt mycket skada!
- Om du skannar fotografierna så se till att skannern inte blir alltför varm mellan varven, eftersom värme skadar fotografierna.
- Om du vill ha bilderna i ett album ska du undvika PVC eller att fästa bilderna (lim, gem, nitar...). Bästa alternativet är album gjorda av kartong där du kan fästa fotografierna mellan hack i kartongen. Vill du förlänga fotografiernas liv ytterligare kan du lägga ändamålsenligt papper mellan sidorna, så bilderna inte rör vid varandra och kan andas.
- Fotografier förvaras bäst i utrymmen där temperaturen och luftfuktigheten inte växlar för snabbt eller starkt, och i utrymmen med bra ventilation. Har du UV-, kol- och partikelfilter är det ännu bättre. Utrymmen utan el- och vattenledningar, nymålade eller lackade ytor, och frånvaro av apparater som producerar små partiklar (t.ex. printrar) är säkrast.